

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **T. R.**, proti žalovaným: **1) Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, **2) Česká republika a její organizační složky**, proti rozhodnutí žalované 1) ze dne 9. 8. 2022, a o zaplacení majetkové a nemajetkové škody, náhrady za ztrátu na výděлку a náhrady za ztrátu na důchodu proti žalované 2), v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2023, č. j. 19 Ad 27/2022-39,

t a k t o :

- I. Řízení o kasační stížnosti **s e z a s t a v u j e .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná 1) rozhodnutím ze dne 8. 6. 2022, č. j. X (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), zvýšila žalobkyni její starobní důchod od červnové dávky roku 2022 na částku ve výši 9.480 Kč měsíčně.

[2] Žalovaná 1) v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[3] Žalobkyně napadla toto rozhodnutí žalované 1) žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) a součástí žaloby učinila též požadavek vůči žalované 2) na zaplacení majetkové a nemajetkové škody, náhrady za ztrátu na výděлку a náhrady za ztrátu na důchodu. Shora citovaným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) městský soud žalobu v části, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení majetkové a nemajetkové škody, náhrady za ztrátu na výděлку a náhrady za ztrátu na důchodu ve vztahu k žalované 2), odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Uzavřel totiž, že v uvedeném rozsahu jsou k projednání a rozhodnutí příslušné soudy v občanském soudním řízení, a nikoliv soudy ve správním soudnictví.

[4] Proti napadenému usnesení nyní žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí kasační stížností. Společně s ní také požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[5] O žádostech Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 19. 4. 2023, č. j. 4 Ads 106/2023-18, tak, že stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků za řízení o kasační stížnosti (výrok I.) a neustanovil jí zástupce pro řízení o kasační stížnosti (výrok II.). Dospěl totiž k závěru, že stěžovatelka věrohodně nedoložila své majetkové poměry v rozsahu, v jakém k tomu byla vyzvána, a neprokázala nedostatek finančních prostředků jako jeden z předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, a tudíž nesplnila ani jednu z podmínek pro ustanovení zástupce. Týmž usnesením kasační soud proto stěžovatelku také vyzval k předložení plné moci udělené advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti nebo prokázání toho, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie, ve lhůtě 2 týdnů od doručení usnesení (výrok III.), a k doplnění důvodů a petitu kasační stížnosti ze dne 7. 3. 2023 ve lhůtě 1 měsíce od doručení usnesení (výrok IV.).

[6] Usnesením ze dne 4. 5. 2023, č. j. 4 Ads 106/2023-23, rovněž kasační soud vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení. Usnesení bylo do datové schránky stěžovatelky doručeno dne 4. 5. 2023. Kasačním soudem stanovená patnáctidenní lhůta k úhradě soudního poplatku tedy počala stěžovatelce plynout dne 5. 5. 2023 a uplynula dne 19. 5. 2023 (pátek). Stěžovatelka však ve stanovené lhůtě soudní poplatek neuhradila. Je přitom nesporné, že projednávaná věc [mezi žalobkyní a žalovanou 2] podléhá soudnímu poplatku, stěžovatelka byla k zaplacení poplatku řádně vyzvána a poučena o následcích nevyhovění této výzvě, tedy, že nebude-li soudní poplatek za kasační stížnost ve stanovené lhůtě zaplacen, soud řízení o kasační stížnosti zastaví, a přesto poplatek nezaplatila; v tomto směru ostatně stěžovatelka ani sama nic nenamítá.

[7] Stěžovatelka na uvedená usnesení kasačního soudu reagovala nejprve podáním ze dne 19. 4. 2023, v němž mimo jiné vyjádřila, že na podkladě informací vyplývajících ze soudu doloženého vyplněného formuláře „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech fyzické osoby pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce ve věci 4 Ads 106/2023“ a předložených důkazů má právo na ustanovení bezplatného advokáta pro doplnění kasační stížnosti, nadto je přesvědčená o tom, že má právo na projednání kasační stížnosti i bez advokáta. Následně stěžovatelka zaslala kasačnímu soudu také podání ze dne 4. 5. 2023, v němž mimo jiné vyslovila, že výzva k úhradě soudního poplatku ve výši 5.000 Kč za řízení o kasační stížnosti je v rozporu se zákonem a představuje i určitý druh vydírání, který je v rozporu s dobrými mravy. Poté stěžovatelka v reakci na poučení soudu, že ten řízení o kasační stížnosti nezastaví, „je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by Vám mohla vzniknout újma, a ve stanovené lhůtě sdělíte soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčí a doložíte, že bez své viny jste nemohla poplatek dosud zaplatit“ uvedla, že je pod hranicí nouze, nemajetná, svéprávná 73letá osamělá žena/matka, osoba ZTP/vozičkář s těžkým zdravotním postižením v důsledku těžkého pracovního úrazu (zlomeniny páteře několika obratlů).

[8] Podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Tímto zvláštním zákonem je v nyní posuzované věci zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), který v § 9 odst. 1 stanoví, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka*

pokračování

k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží.

[9] S ohledem na obsah podání stěžovatelky ze dne 4. 5. 2023 se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval tím, zda nejsou dány důvody postupovat podle § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích, podle něhož soud řízení pro nezaplacení poplatku nezastaví, je-li nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by poplatník mohla vzniknout újma, a poplatník ve lhůtě určené soudem ve výzvě sdělí soudu okolnosti, které toto nebezpečí osvědčují, a doloží, že bez své viny nemohl poplatek dosud zaplatit. Soud však může i v případě podání žádosti účastníkem podle citovaného ustanovení řízení zastavit po uplynutí lhůty stanovené k zaplacení soudního poplatku, pokud neshledá důvodnost takové žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2013, č. j. 2 As 169/2012-11).

[10] Nejvyšší správní soud již například ve vztahu k ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích v usnesení ze dne 17. 12. 2019, č. j. 1 As 321/2019-72, poukázal na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 2015, sp. zn. 32 Cdo 76/2015, podle něhož je „smyslem ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích zohlednit situaci, kdy poplatník soudního poplatku je ochoten a schopen soudní poplatek uhradit, ale zabránila mu v tom jiná událost, nikoliv situace, kdy poplatník tvrdí, že není schopen soudní poplatek uhradit z důvodu svých nepříznivých majetkových poměrů a o jeho žádosti o osvobození od soudního poplatku již bylo pravomocně rozhodnuto tak, že se mu osvobození nepřiznává“, a na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3115/2015, podle kterého skutečnost, že „poplatník nesouhlasí s důvody, pro které mu nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, není důvodem pro postup podle § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích“.

[11] S ohledem na znění § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích a uvedenou judikaturu dospěl v posuzovaném případě kasační soud k závěru, že stěžovatelčina argumentace obsažená v podání ze dne 4. 5. 2023 neobsahuje žádné důvody pro postup podle citovaného ustanovení zákona o soudních poplatcích. Stěžovatelka v žádosti neodůvodnila, v čem konkrétně spatřuje nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by jí mohla vzniknout újma ve smyslu citovaného ustanovení, ani nedoložila, že bez své viny nemohla poplatek dosud zaplatit; tedy netvrdila, že je ochotna a schopna soudní poplatek uhradit, avšak jí v tom pouze dočasně zabránila jiná situace. Obecný odkaz na sociální a majetkové poměry stěžovatelky a vyjádřený nesouhlas s nepřiznáním osvobození od soudních poplatků za takové okolnosti považovat nelze, jak výše uvedeno.

[12] Nejvyšší správní soud tudíž s ohledem na to, že stěžovatelka ani přes výzvu soudu a řádné poučení obsažené v usnesení kasačního soudu ze dne 4. 5. 2023, č. j. 4 Ads 106/2023-23, soudní poplatek ve stanovené lhůtě nezaplatila, zastavil řízení o kasační stížnosti podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s.

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Jelikož bylo řízení zastaveno, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[14] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ačkoli stěžovatelka neodstranila ani další vady podané kasační stížnosti, a to nedostatek právního zastoupení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. a neuvedení důvodů kasační stížnosti a petitu, přestože k tomu byla usnesením kasačního soudu ze dne 19. 4. 2023, č. j. 4 Ads 106/2023-18, rovněž vyzvána, Nejvyšší správní soud nepostupoval podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ale podle § 47 písm. c) s. ř. s., neboť postup spočívající v zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku má přednost před jinými procesními postupy.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2023

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu